BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 120 Vineri 5 Mai 1939
14 Pagini

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

SOLIDARITATE NAȚIONALĂ

La congresul pe care breslele muncitorești l-au ținut Luni, s'a scos în evidență faptul că muncitorimea de azi lucrează în slujba intereselor ei profesionale și că, în unison cu toate celelalte clase sociale, este mânată și însuflețită numai de sentimentul patriotic și național.

D. Armand Călinescu, președintele consiliului de miniștri, a precizat în cuvântarea sa că reprezentanții cei mai autorizați ai muncitorimii, mărturisind simțămintele lor de dragoste de țară, grija lor de libertate și de viitorul neamului au declarat solemn: înțelegem ca o ilustrare a acestor simțăminte să jertfim, din puținul câștigat cu greu, pentru înzestrarea oștirii țării.

Poporul român a dat întotdeauna dovada că ori de câte ori se adună nori de furtună pe cerul politicii internaționale, se renaște în el, cu mai multă vigoare, acea unitate sufletească ce stă la baza solidarității naționale.

Nu se putea deci ca pătura interesantă a populației care reprezintă munca în toate domeniile să nu răspundă acestei chemări și să nu dea, spontan, exemplul desăvârșitului ei atașament față de tot ceeace constitue legitima apărare a neamului întreg.

La noi, ca pretutindeni în alte țări, au existat metode și căi diferite pe cari le adoptau grupurile muncitorești dornice de a vedea manifestându-se dorințele lor pentru realizarea revendicărilor lor sociale și materiale.

Au putut exista temperamente grăbite ori minți încălzite de aburii unor anumite ideologii, dar ori cari ar fi fost deosebirile ce le despărțeau, ele erau sortite uitării atunci când se pune din plin problema ca țara noastră, dornică de a întreține relațiuni de bună vecinătate cu toate statele, să se prezinte complet unitară și hotărîtă la cea mai neclintită rezistență, în cazul când s'ar schița de undeva, o încercare de atingere a teritoriului nostru.

Patrimoniul sfânt lăsat de generațiile cari ne-au precedat, glia de care se simt profund legate toate sufletele odraslelor acestei țări, demnitatea și mândria noastră de neam liber, sunt icoane precise, indiscutabile, în fața cărora totul amuțește, spre a nu lăsa loc liber decât unei închegări desăvârșite, rezultatul unui comandament imperativ venit din adâncurile conștiințelor tuturor celor cari, în toate timpurile, și-au dat seama de ideea că patria este mai presus de orice.

Elanul irezistibil al tuturora a fost întărit de grija pe care M. S. Regele o are pentru oștire și pentru toate detaliile modernei ei înzestrări, grije adusă la îndeplinire grație sacrificiilor liber consimțite ale tuturor claselor productive din această țară, și, în această privință, d. Armand Călinescu, președinte al consiliului și ministru al armatei, a ținut să accentueze:

„Fiți încredințați că obolul dv. va merge acolo unde a fost gândul dv. In această privință guvernul Majestății Sale, care are ca primă deviză cinstea și corectitudinea desăvârșită, va veghea".

Congresul breslelor muncitorești a fost deci încă un prilej de a se repeta spre știința tuturora că în fața oricărei eventualități neamul românesc stă strâns unit, cu o singură credință, în slujba ideei de pace și de înfrățire, dar în acelaș timp gata în orice moment să-și apere cu îndârjire drepturile sfinte câștigate cu sângele generațiilor trecute cari ne-au dat independența și unirea, drepturi sfinte pe cari cei de azi și cei de mâine vor lupta să le mențină oricare ar fi jertfele ce le vom face în acest scop.

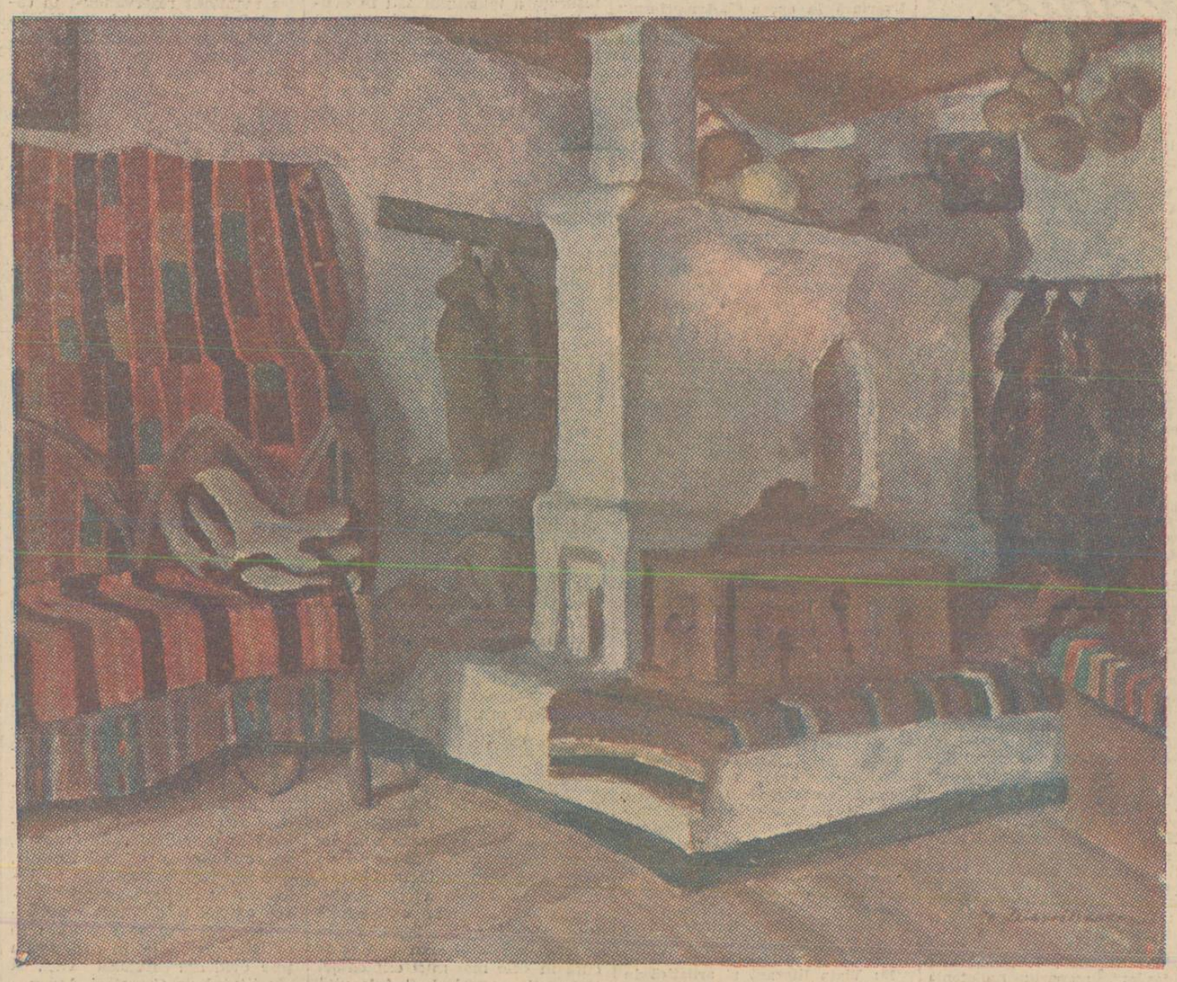

Interior din Făgăraș — ȘT. DIMITRESCU

(Vezi articolul din corpul ziarului)

Vizita ministrului nostru de externe la Roma

Cu vizita la Roma se încheie ciclul vizitelor întreprinse în marile capitale politice occidentale de d. Grigore Gafencu, ministrul nostru de externe. In evoluția grăbită a evenimentelor de azi nici o metodă nu este mai practică decât contactul direct cu conducătorii responsabili ai acțiunei diplomatice a diferitelor țări pentru a culege informațiuni exacte și a avea impresii precise despre desfășurarea unei situații internaționale, a cărei cunoaștere aprofundată interesează de aproape țara noastră. Din fiecare din cele patru mari centre diplomatice vizitate de ministrul român orizontul internațional are o înfățișare diferită. Interese, nevoi, sentimente sau tradiții deosebite influențează organic politicile naționale și imperiale ale celor patru mari puteri occidentale. Informațiunile dobândite nemijlocit, în cursul călătoriei sale, cu caracter oficial sau cu titlu privat, vor fi dat ministrului român elemente prețioase pentru politica de echilibru a României.

Guvernul fascist a întâmpinat pe ministrul nostru de externe cu acea curtenitoare cordialitate, căreia o îndelungată tradiție a ospitalității îi dă un farmec deosebit, în decorul monumental al cetății de atâtea ori ilustrate de istorie.

D. Gafencu a fost primit în audiență de Regele-Impărat și de Duce și a avut în mai multe rânduri prilejul să se întrețină cu Contele Ciano și cu alți membri ai guvernului fascist asupra politicii romane. Sub bolțile înalte ale salonului de audiențe dela Quirinal, în vastul cabinet sever de lucru al Ducelui dela Palatul Venezia, la Palatul Chigi sau în grațioasa vilă Madama, al cărei cadru elegant e destinat să primească pe oaspeții de seamă ai guvernului fascist, ministrul nostru de externe a avut, în repetate rânduri, prilejul să expună punctul de vedere al țării noastre și să se informeze despre concepțiile generale ale politicii italiene ca și despre vederile diplomației fasciste asupra bazinului dunărean, Balcanilor sau țării noastre. Interlocutorii săi italieni au putut de sigur afla din aceste convorbiri sincera dorință de pace, care călăuzește politica noastră tradițională, voința noastră de a ne abține dela orice alegere între ideologiile sau interesele divergente care separă Marile Puteri și de a menține, în regiunea răsăriteană a continentului, un echilibru cuminte între interesele noastre și ale vecinilor, în fine hotărîrea noastră de a apăra cu orice sacrificiu patrimoniul nostru politic de independență națională și integritatea frontierelor, care constitue obiectul de că-

(Continuare in pag. 2-a)

Deraierea unui automotor in gara Cernăuți

Un mort și 16 răniți. — Cauza accidentului este datorită unei mâini criminale

Serviciul de presă din direcțiunea generală C. F. R. ne trimite următoarea relație oficială:

Astăzi la orele 14,50 în dreptul cantonului 347 la o distanță de 250 metri de semnalul de intrare al stației Cernăuți, trenul automotor nr. 5235 condus de mecanicul Boris din depoul Cernăuți, a deraiat de ambele osii, din care cauză răsturnându-se, s'a pus deacurmezișul liniei închizând complet circulația. Remorca deasemeni a deraiat de ambele osii, răsturnându-se. Unul dintre călători a fost rănit mortal, iar alți 16 sunt mai ușor răniți, cărora li s'au dat ajutoarele necesare la spitalul Central.

Cauza deraierii este datorită unei mâini criminale, care a așezat pietre pe linie, după cum reese din primele cercetări făcute la fața locului, de către organele C. F. R.

Regele Belgiei a sosit in Elveția

Bâle, 2 (Rador). — Călătorind în cel mai strict incognito, Regele Leopold al Belgiei a sosit azi dimineață în Gara Bâle.

Nu se știe încă în ce localitate din Elveția se va duce Suveranul belgian.

—xo●ox—

Generalul A. ELIAS, președintele consiliului de miniștri al Boemiei și Moraviei.

—xo●ox—

7 case din Japonia acoperite de apele mării

Tokio, 2 (Rador). — **După ultimele știri, șapte din cele 70 de case ale satului Aihaua au fost acoperite de apele mării.**

Cele două coridoare

Pentru ce a respins Polonia propunerile germane

Germania a propus Poloniei, acum câtva timp — după recentele declarații ce le-a făcut în Reichstag d. Hitler, — încadrarea în Reich, ca stat liber, a teritoriului Danzigului; asigurarea unui port liber la Danzig, Poloniei, împreună cu alte avantagii economice și dreptul Germaniei de a dispune liber, deacurmezișul coridorului polonez (Pomerania), de o cale ferată și de o autostradă cu caracter exteritorial, în schimbul recunoașterii definitive a actualei frontiere dintre cele două state.

Polonia a respins această propunere, găsind-o în opoziție cu drepturile și interesele sale, ba chiar periculoasă pentru siguranța sa.

Totuși, polonezii recunosc că Danzigul e german și Reichul are nevoe de legături de comunicație, directe și continue, cu provincia lor, Prusia orientală, care, după aplicarea tratatului dela Versailles, a rămas despărțită de Reich; în acest scop ei sunt dispuși, ca și până acum, să le asigure ușurări în materie de tranzit pe actualele linii ferate poloneze, fără privilegiul exteritorialității.

In adevăr, Polonia, cu toate că n'a avut asemenea obligații prin tratatul dela Versailles, a încheiat cu Germania, în 1922, o convenție de tranzit, prin care s'au asigurat comunicațiile germane pe liniile poloneze, în direcția Prusiei orientale, prin două modalități: tranzitul privilegiat și cel ordinar.

A urmat acordul încheiat la 26 Martie 1927, completat prin schimbul de note dintre guvernele german și polon din 1930, în care s'au prevăzut alte ușurințe de tranzit Germaniei pe liniile ferate poloneze. In total, s'au asigurat Germaniei condiții speciale de tranzit, pe 7 linii ferate poloneze, între care și linia cea mai scurtă dintre Berlin și Königsberg-Firchau-Chojnice-Tczew-Marienburg.

Se creiaseră, prin acel tranzit privilegiat, avantagii serioase Germaniei, atât pentru transportul călătorilor, cât și al mărfurilor din Germania în Prusia orientală și vice-versa, fără să se simtă existența frontierelor.

In ultimul timp însă, Germania a cerut înlocuirea tranzitului privilegiat și ordinar, printr'un alt sistem, în care se prevede crearea unei linii ferate și a unei autostrade de-acurmezișul coridorului polon, pe baza regimului exteritorialității.

Dacă propunerea germană și contra-propunerea polonă, relativă la îmbunătățirea actualului regim de tranzit, nu se exclud în principiu, căci amândouă au de scop asigurarea comunicațiilor directe și continue între Reich și Prusia orientală, ele se deosebesc în ce privește modalitatea sistemului și caracterul regimului.

Propunerea germană nu este nouă.

Diferite propuneri în acelaș sens, dar prezentând variante, s'au făcut de la 1922 încoace de către personalități politice, sau experți tehnici străini.

E. Koessler, E. Borel, Wladimir d'Ormesson, generalul englez Spears, contele R. N. Coudenhove-Kalergi, inginerii elvețieni Jules și Charles Jaeger ș. a. au sugerat crearea unei legături între Germania și Prusia orientală, cu trafic liber pe baza principiului exteritorialității.

Generalul englez E. L. Spears, expert în problemele europene, a publicat în „Daily Telegraph" din 10 August 1932, un articol interesant cu privire la chestia coridorului polonez, în care a propus o soluție a diferendului germano-polon, în condițiile următoare:

„Un aranjament loial nu va fi găsit decât prin aplicarea unui dublu sistem de poduri și tuneluri. Dați Germaniei o bandă de teritor, care ar realiza joncțiunea între Reich și Prusia orientală.

Liniile ferate și șoselele, care vor trece prin acest teritor, vor fi libere de orice control străin.

In legătură cu acest proiect și pentru ca să nu fie întrerupte comunicațiile poloneze cu marea, polonezii vor putea construi sub această bandă de teritor, sau de-asupra ei, un oarecare număr de tuneluri și de poduri... Cum coridorul este în pre-

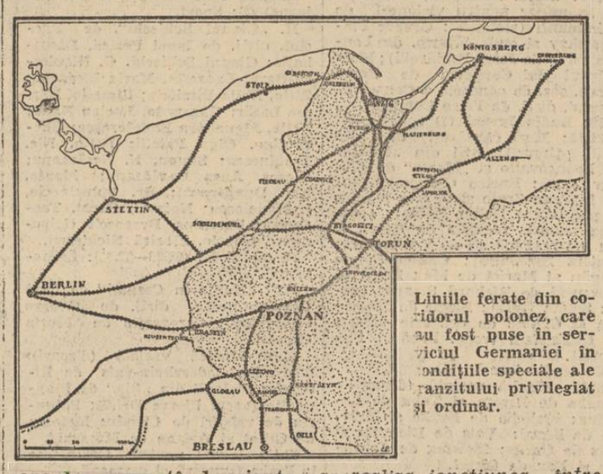

Liniile ferate din coridorul polonez, care au fost puse în serviciul Germaniei în condițiile speciale ale tranzitului privilegiat și ordinar.

(Continuare in pag. 2-a)

Limba noastră

Vrei să pricepi ce se scrie în ziare?

Așa dar d. Vasile V. Trocan, olteanu din Gorj, îmi cere să-i arăt ce dicționar ar fi mai bun ca să poată tălmăci și pricepe ce scriu ziarele românești.

In 1856, paharnicul Stamati a publicat, la Iași, un *„Disionăraș Românesc* de cuvinte tehnice și altele greu de înțeles". Acest *Disionăraș* nu se mai găsește în comerț.

In 1914, Lazăr Șăineanu a scos *Dicționarul Universal al limbei române*, ediția a III-a, cuprinzând o mulțime de „neologisme *uzuale*" (obișnuite).

Avem și *Dicționarul Academiei*, universal și el, ba mai *universal* chiar decât al lui Șăineanu. Cuprinde o grămadă de cuvinte străine „uzuale" și „neuzuale". De pildă, un ziar a scris zilele acestea: „In Italia *s'a aniversat* întemeierea Romei". In nici un dicționar din lume nu se găsește, fie sub forma latină, fie sub forma franceză, verbul *a aniversa — aniversare, aniversat*. Vorbește însă de el Dicționarul *limbii române*, întocmit de Academia *Română*. Cu acest dicționar s'ar putea tălmăci tot ce scriu cărțile și ziarele. Dar el e abia la început, — câteva litere numai. D. Vasile Trocan e tânăr. Are douăzeci de ani. Ii doresc viață lungă. De va mai trăi încă o sută de ani, va avea poate norocul să apuce să vadă gata Dicționarul Academiei și să se poată folosi de el. Să trăești, murgule, să paști iarbă verde.

Cine vrea să priceapă ce scriu ziarele noastre n'are deci să aleagă. Să caute neologismele în dicționarul lui Littré.

Dar chiar așa, cu *dicționarul francez* în mână, nu va isbuti să priceapă totdeauna ce scriu *ziarele românești* și colaboratorii lor.

Iată o pildă. O doamnă profesoară, „directoare de liceu industrial de fete", a scris de curând, un articol: *„In ajunul unei reforme a învățământului profesional"*. Doamna directoare scrie: „Majoritatea acestor copii (a copiilor dela învățământul profesional) *provin* dintr'un mediu familiar, cu *posibilități* de bun trai sub *limită*, deci *lipsiți de determinarea directă a randamentului* lor spiritual și manual".

Ce să înțeleagă cititorul din aceste rânduri? El caută în dicționarul francez și găsește înțelesul cuvintelor: *provin* (provenir), *posibilitate* (possibilité), *limită* (limite), *randament* (rendement). Dar ce înseamnă *„posibilități* de bun trai sub *limită*"? Nu cumva înseamnă *sărăcie*? De ce nu zice *sărăcie* doamna directoare. s'o priceapă toată lumea?

De ce? Fiindcă doamna profesoară crede că strălucește, dacă în loc de: *vin dintr'un mediu familiar sărac*, spune: *provin* dintr'un mediu familiar cu *posibilități* de bun trai *sub limită*".

„Sunt cameni, zice La Bruyère cari... te plictisesc prin vorbirea lor de râs,... prin nepotrivirea cuvintelor pe care le întrebuințează... Vorbind, ei nu urmează nici judecata, nici obiceiul, ci mintea lor sucită, iar dorința poate de a străluci îi duce pe nesimțite la un jargon, care le e propriu... Vrei să-mi spui, Acis, că e frig? De ce nu spui: „e frig"? Vrei să-mi spui că plouă sau că ninge? Spune: „plouă, ninge"... Dar îmi vei răspunde că asta e prea simplu... Și de altfel cine n'ar putea vorbi așa? Ce are a face, Acis? E rău, atât de rău, să fii înțeles când vorbești și să vorbești ca toată lumea?

„Un lucru îți lipsește, Acis, și ție și acelora cari vorbesc Phébus... Vă lipsește duhul. Și nu numai atât. E în voi ceva mai mult decât trebue: credința că sunteți mai cu duh decât alții. Iată isvorul mărețului talmeș-balmeș, al frazelor voastre încâlcite și al vorbelor voastre mari, care nu înseamnă nimic... Nu căuta să ai duh... Caută, dacă poți, să vorbești simplu, așa cum vorbesc acei pe cari îi socoți fără duh: atunci s'ar putea crede că ai și tu".

Phébus (Phoebus) numesc francezii stilul întunecat, greu de înțeles, al „moderniștilor" din toate vremile Salomon Reinach, vorbind despre stricarea limbii latine, spune: „Neologismul a năvălit în literatură... dar mai ales s'a vorbit *phébus*, adică s'a privit ca un triumf al artei să spui greoi și întunecat ceea ce e simplu și limpede... Ei (moderniștii) nu sunt niciodată mai fericiți decât atunci când îngrămădesc abstracții una peste alta, ca și cum mintea ar simți vreo plăcere să deslege ghicitori, care nici nu sunt vrednice să fie deslegate".

Iată, poți să cunoști toate cuvintele din această frază a doamnei directoare: „deci lipsiți (copiii) de determinarea directă a randamentului lor spiritual și manual", dar e greu să-i prinzi înțelesul. Să-ți bați capul? Nu. Nu face. Lasă-te păgubaș.

Și atunci, domnule Trocan, de ce să mai dai bani pe dicționar dacă tot n'ai să pricepi, cu el sau fără el, ce se scrie astăzi în cărți și în ziare?

T. PISANI

SCRISORI DIN LONDRA

RĂSPUNS FÜHRERULUI

de AUGUR

Londra, 28 Aprilie

Marea Britanie a răspuns cu anticipație la discursul Führerului. Răspunsul a fost dat, atunci când primul ministru a anunțat în Camera comunelor depunerea unui proect de lege pentru introducerea serviciului militar obligator. A fost dat cu și mai multă tărie prin propunerea făcută simultan Parlamentului de a sancționa o schimbare în procedura pentru mobilizarea forțelor apărării. De aci înainte anumite unități de prima linie vor fi completate printr'o simplă chemare administrativă, fără să mai aștepte o hotărâre a legislaturii.

Aceasta arată voința ce domnește în națiunea întreagă de a rezista în mod activ față de orice agresiune germană. Vorbim aci de voința națională și nu numai de aceea a guvernului. Căci d. Neville Chamberlain, făcând declarația istorică cu privire la necesitatea de a introduce serviciul militar obligator a fost purtătorul de cuvânt al națiunei întregi. N'o lua înaintea opiniei publice, ci o urma doar. Țara luase hotărârea înaintea chiar a guvernului.

Istoria va socoti semnificativ faptul că hotărârea de a rupe cu tradiția seculară a libertății individuale în timp de pace a fost anunțat tocmai de d. Neville Chamberlain, care reprezintă vechea gândire radicală a Angliei. Dacă d. Neville Chamberlain a rezistat atât de mult noilor idei e că avea respectul tradițional pe care-l are Anglia față de libertățile ei. Simțindu-se însă tărât de opinia publică tot mai mult cristalizată în voința de a rezista d. Chamberlain a hotărât să împingă Marea Britanie pe o nouă cale.

Ședința istorică din Camera comunelor s'a desfășurat în liniște. Partizanii reformei — și aceștia alcătuiau marea majoritate — n'au aplaudat declarația guvernului, care le dădea totuși satisfacție. Opoziția a fost slabă Nu trebue ca în străinătate să se creieze iluzii asupra actualei puteri a opoziției. Socialiștii, deși adversari ai serviciului obligator, sunt foarte slabi în Anglia, ceea-

(Continuare in pag. 2-a)

D. Hitler rostindu-și discursul răspuns la mesajul d-lui Roosevelt, în Reichstag

Grave incidente la Haiffa

Haiffa, 2 (Rador). — Grave incidente pricinuite de arabi s'au produs Marți dimineața la Haiffa și în imprejurimile orașului.

Rebelii au dat o violentă luptă cu trupele britanice în apropiere de muntele Carmel. Răsculații comandați de un nou șef, Abu Baker au făcut o încercare de a impresura Nazaretul. Primul obiectiv al forțelor rebele erau locuințele membrilor familiei arabe Farhun, cunoscuți pentru opiniile lor favorabile unei destinderi anglo-arabe în Palestina.

Rebelii au atacat două case ale familiei Farhun, cărora le-au dat foc. Ei au dat deasemeni foc mai multor clădiri ale autorităților.

In cursul atacului o femeie arabă a fost ucisă, o călugăriță a fost rănită, iar un membru al familiei Farhun a fost răpit de rebeli.

Autoritățile au luat cele mai severe măsuri.

In piața orașului a fost tot Marți dimineața un alt atentat căruia i-a căzut victimă directorul unui ziar.

Arabi condamnați la moarte

Ierusalim, 2 (Rador). — Corespondentul agenției Reuter anunță:

Frații arabi Mohamed și Abdul Farah, primul de 20 ani, iar al doilea de 30 ani, au fost condamnați la moarte de tribunalul militar.

Ei au fost găsiți vinovați de omorârea polițistului englez J. Connolly, doborât cu focuri de revolver în ziua de 19 Martie a. c. în cartierul vechi al Ierusalimului.